

УДК 351.862; 355.58

СПРОМОЖНОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ: ПОШУК КАТЕГОРІАЛЬНО-ПОНЯТТЄВОГО АПАРАТУ

Коробкін В. Ф., Слюсар А. А.

Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ

Надійшла до редакції: 21.11.2020

Пройшла рецензування: 28.11.2020

КЛЮЧОВІ СЛОВА:

аналіз, визначення, нормативний акт, оцінювання, спроможність, термінологія, формування, цивільний захист.

АНОТАЦІЯ

Наведено аналіз нормативних актів, теоретичних та прикладних досліджень щодо визначення сутності поняття «спроможності» у сфері цивільного захисту. Визначені основні носії спроможностей. Для оцінювання спроможностей запропоновані терміни «спроможності аварійно-рятувального формування», «спроможність працівника підрозділу», зазначено вимоги до «спроможностей засобів цивільного захисту та засобів протипожежного захисту».

Постановка проблеми.

Законодавством України [1] встановлено необхідність проведення оцінювання стану і готовності складових сектору безпеки і оборони до виконання завдань за призначенням, за результатами якого розробляються та уточнюються концептуальні документи щодо розвитку складових сектору безпеки і оборони та визначаються заходи, спрямовані на досягнення ними необхідних спроможностей до виконання завдань за призначенням у поточних і прогнозованих умовах безпекового середовища. Натепер, стосовно сектору оборони, фахівцями визначено базові компоненти (складові) спроможностей, вже розроблено підходи до визначення спроможностей частин і підрозділів військових формувань держави до виконання завдань за призначенням, здійснюється оцінювання спроможностей угруповань військ (сил) за групами, створена структура Каталогу спроможностей Збройних Сил України, визначено сутність поняття «спроможність» сил оборони та його взаємозв'язок з поняттями «можливість» і «здатність» [2] для поступового переходу, з використанням сучасних євроатлантичних підходів, на нові принципи стратегічного й оборонного планування на основі розвитку спроможностей, орієнтованих на загрози.

В той же час робота щодо методології визначення спроможностей у сфері цивільного захисту (надалі – ЦЗ) здійснюється на початковому етапі. Слід підкреслити, що положеннями [3] передбачено проведення аналізу спроможностей функціональних та територіальних підсистем єдиної державної системи цивільного захисту (надалі – ЄДСЦЗ), сил ЦЗ щодо ефективності та оперативності реагування на прогнозовані надзвичайні ситуації, здатності оперативне розв'язувати завдання за призначенням. Разом з тим, на сьогодні ще не існує єдиної термінології, понять та визначень щодо спроможностей у сфері ЦЗ, не проведено дослідження властивостей і вимог до спроможностей, їх систематизація за функціональним призначенням та наукове обґрунтування основних базових компонентів та функціональних груп спроможностей сфери ЦЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Огляд наукових публікацій показує, що існує достатньо досліджень стосовно визначення спроможностей окремих складових сектора безпеки і оборони України. При цьому, у своїй більшості, наукові праці стосуються визначення та оцінювання спроможностей ЗС України. Так, Городнов В. П. розглянув існуючі підходи до проведення

rasulsa2591@ukr.net.

<https://doi.org/10.33269/nvcz.2020.61-68>

2518-1777/©2020 ІДУНДЦ ЦЗ

інспектувань і перевірок по визначенню спроможності частин і підрозділів спеціального призначення військових формувань держави виконувати бойові завдання за призначенням [4], у статті [5] наведено підходи до інформатизації процесів оборонного планування на основі спроможностей за видами планування, В. Биченков, А. Корецький, О. Оксіюк, В. Вялкова визначили функціональні групи спроможностей з розділенням на класи [6], Семененко В., Антоненко С., Мудрак Ю. здійснили аналіз проблем організації та проведення огляду спроможностей в Збройних Силах України [7], у [8] проаналізовані наявні наукові та організаційно-правові підходи щодо стратегічного планування розвитку спроможностей військ (сил) в секторі безпеки і оборони України. Чисельні дослідження щодо спроможностей в секторі безпеки і оборони здійснили фахівці Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського. Крім цього, розроблені нормативні документи серед яких [9, 10] є основоположними.

Тоді як, у сфері цивільного захисту дослідження стосовно визначення спроможностей сил та засобів ЦЗ, окремих підрозділів ДСНС, територіальних органів ДСНС тощо тільки розпочато [11, 12].

Автори [11] на основі «...власного теоретичного дослідження» пропонують визначення спроможності як здатності «...структурної одиниці (елементу) ЄДСЦЗ або сукупності сил і засобів цивільного захисту оперативно розв'язувати завдання за призначенням (забезпечувати реалізацію визначених цілей) за певних умов обстановки, ресурсного забезпечення та відповідно до встановлених стандартів». Також автори прагнуть встановити базові компоненти структури такої спроможності. Однак, слід зазначити, на сьогодні у цій сфері не напрацьовані необхідні методологічні основи, немає єдиного бачення та визначення поняття «спроможність» і інших понять, визначень, які повинні бути визначальними при застосуванні процедур

моніторингу спроможностей у процесі поступового переходу на відповідну методологію оцінювання спроможностей організаційних структур ЄДСЦЗ, органів управління ЦЗ, підрозділів ДСНС, що виконують завдання з реагування на надзвичайні ситуації за певних умов обстановки та ресурсного забезпечення. Розв'язання цих питань сприятиме підвищенню ефективності та оперативності реагування на прогнозовані надзвичайні ситуації, що підтверджує актуальність даної роботи.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є аналіз нормативних актів, теоретичних та прикладних досліджень щодо визначення сутності поняття «спроможності» у сфері ЦЗ, обґрунтування особливостей і систематизація за функціональним призначенням основних термінів та визначень щодо оцінювання спроможностей у сфері ЦЗ.

Виклад основного матеріалу. Для здійснення планування на основі спроможностей у сфері ЦЗ важливим є визначення основоположних термінів, визначень, понять, сутності їх змісту, що формує та в подальшому стає методологічною основою для створення та забезпечення системних логічних зв'язків при організації роботи, постановки завдань, при плануванні тощо. Термінологія потребує особливо пильної уваги, тому що саме в законодавчій мові точність формулювання і вживання термінів відіграє найважливішу роль, бо від цього залежить ефективність дії правових норм. Терміни покликані сприяти найбільш точному, стислому і інформативному викладу змісту нормативно-правових актів. Відсутність єдності термінології порушує узгодженість системи нормативно-правових актів, призводить до недотримання вироблених окремих правил при організації роботи.

Кожен термін повинен мати ознаки, до яких слід віднести системність, точність, тенденція до однозначності та наявність дефініції (означення). У зв'язку з чим був проведений аналіз нормативно-правових

актів і матеріалів, що містять інформацію про спроможності у сфері ЦЗ. Аналіз показав, що в більшості нормативно-правових актів і матеріалів у сфері ЦЗ поняття «спроможність» законодавець застосовує тільки останні роки. Зазначимо, на сьогодні нормативно-правова база, спеціальні та наукові джерела [2, 3, 13, 14, 15] тощо не дають однозначного та чіткого визначення цього поняття.

Необхідно зазначити й те, що у Кодексі цивільного захисту України та інших діючих законодавчих актах, що прийняті у 2000-2015 роках, поняття «спроможність» щодо сфери ЦЗ не визначено і не використовується. В той же час основні положення та вимоги цих актів можуть бути основою для визначення загальних напрямів, функцій або створення структури спроможностей у сфері ЦЗ. Слід наголосити, що у [1] та інших діючих законодавчих актах визначення «спроможність» використовується стосовно питань воєнної безпеки та оборони.

Змістовний порівняний аналіз документів [3, 13] свідчить, що в [3] визначення терміну «спроможність» відсутнє, але само поняття використовується. Так передбачено «аналіз, оцінку і уточнення необхідних можливостей (спроможностей) МВС за визначеними сценаріями і ситуаціями; визначення спроможності систем оповіщення...; проведення аналізу спроможностей функціональних та територіальних підсистем ЄДСЦЗ, сил ЦЗ.

Водночас в [13] вживаються терміни: вимоги до спроможностей (оперативних, бойових, спеціальних); спроможність (оперативна, бойова, спеціальна); спільні оборонні спроможності; функціональна група спроможностей; визначені функціональні групи спроможностей; огляд спроможностей за їх функціональними групами.

Окрім того, змістовний аналіз цієї постанови [13] свідчить, що за результатами оцінювання спроможностей формуються висновки щодо спроможностей сил оборони та

визначаються недостатні спроможності, які підлягають створенню; існуючі спроможності, які необхідно розвивати; надлишкові спроможності, від яких необхідно позбавитись з метою вивільнення ресурсів та необхідні спроможності.

В [15] визначення сутності «спроможностей» ДСНС немає, але поняття «спроможність» використовується, крім того визначено напрями підвищення спроможностей ДСНС України, а саме ефективне управління ЄДСЦЗ, оснащення сил ЦЗ сучасними видами техніки, засобами та спорядженням, а також забезпечення виконання у взаємодії з іншими складовими сектору безпеки і оборони завдань з протидії загрозам національній безпеці у сфері ЦЗ.

Варто відмітити, що нормативними актами МО України [9, 10, 16] визначені основні терміни та поняття щодо оборонного планування на основі спроможностей, які розроблені на підставі міжнародної практики та описані відповідними стандартами і публікаціями НАТО [17]. Деякі поняття та терміни щодо спроможностей доцільно використовувати також у сфері ЦЗ з деякими уточненнями, а саме такі поняття, як спроможність, базові компоненти (складові) спроможностей, організація, персонал тощо. Разом з тим інші визначення потребують коригування, або розробки нових з урахуванням специфіки діяльності сил ЦЗ та використання засобів ЦЗ.

Розроблення та уточнення понятійного апарату дасть змогу провести визначення спроможностей та їх носіїв у сфері ЦЗ для їх класифікації, систематизації за функціональним призначенням, визначення та обґрунтування основних базових компонентів і віднесення їх до функціональних груп спроможностей для подальшого включення до Каталогу спроможностей ЦЗ.

За аналогією з [9] спроможність (оперативна, технічна, спеціальна) – це здатність структурної одиниці (елементу) сил ЦЗ або сукупності сил і засобів виконувати певні завдання (забезпечувати

реалізацію визначених завдань) за певних умов обстановки, ресурсного забезпечення та відповідно до встановлених норм і вимог керівних документів.

Вимоги до спроможностей повинні містити перелік умов (фізичних технічних тощо), критеріїв та показників виконання завдань, що визначають здатність структурної одиниці (елементу) сил ЦЗ або сукупності сил і засобів виконувати ці завдання в таких умовах обстановки, ресурсного забезпечення що містяться в ситуаціях за сценаріями та в керівних документах.

За аналогією з [9] до основних типів носіїв спроможностей у сфері ЦЗ слід віднести:

організаційні структури цивільного захисту: аварійно-рятувальні служби, формування ЦЗ, загони, центри, пожежно-рятувальні підрозділи (частини), установи та організації тощо;

органи управління ЄДСЦЗ України усіх рівнів;

окремі засоби - літаки, вертольоти, безпілотні авіаційні комплекси, судна, автомобільна та інженерна техніка, засоби цивільного та протипожежного захисту;

системи: автоматизованого управління силами та засобами, моніторингу, обміну даними обстановки, оповіщення, менеджменту ресурсного забезпечення тощо, що включають відповідне обладнання та програмне забезпечення.

Ключовими термінами, що потребують першочергового визначення, на нашу думку, є «спроможність» та «вимоги до спроможностей», які необхідні для проведення оцінюванні стану здатності носіїв спроможностей забезпечити виконання конкретного завдання (комплексу завдань) стосовно реагування на надзвичайні ситуації (далі – НС), управління силами, застосування засобів ЦЗ, ресурсного забезпечення тощо з урахуванням типу носія.

Тобто, ці терміни мають визначати кількісно-якісні показники, умови та критерії, що характеризують вимоги до спроможностей конкретного носія.

Наприклад, спроможність ланки газодимозахисної служби – це здатність

газодимозахисників, що діють у складі ланки (не менше як трьох осіб) виконувати завдання щодо рятування людей, проведення розвідки, евакуювання матеріальних цінностей, гасіння пожеж, проведення аварійно-рятувальних робіт, ліквідації НС у загазованих і задимлених середовищах протягом розрахункового часу на визначеній території.

Вимоги до спроможності аварійно-рятувального формування можна сформулювати наступним чином – це кількісно-якісні показники, умови та критерії, які характеризують здатність конкретної організаційної структури цивільного захисту (загону, частини, підрозділу тощо) до виконання визначених завдань протягом реального часу за певних умов обстановки, ресурсного забезпечення та відповідно до встановлених норм, статутів, положень.

Спроможності органів управління та координації ЄДСЦЗ охоплюють спроможності органів управління та координації на усіх рівнях, від державного до об'єктового, а саме апарату РНБО, Кабінету Міністрів України, МВС, ДСНС та підпорядкованих їй формувань, функціональних та територіальних підсистем та їх ланок. Така система потребує розроблення відповідних термінів і понять щодо спроможностей на кожному рівні управління та координації та взаємодії між органами управління.

Багато питань виникає щодо спроможностей використання ресурсного потенціалу ЦЗ. Це пов'язано з наявністю у формуваннях ЦЗ як типових так і не типових видів різноманітних засобів. У Кодексі цивільного захисту України визначено категорії засобів ЦЗ та засобів протипожежного захисту. Але такий розподіл не дає можливості визначити їх спроможності. Для цього необхідно визначати спроможності окремих засобів ЦЗ та засобів протипожежного захисту, а також сукупності засобів виконувати покладені завдання в певних умовах обстановки та ресурсного забезпечення. Тому, для вирішення цих питань, необхідно розроблення відповідних термінів і понять щодо спроможностей

засобів ЦЗ та засобів протипожежного захисту.

Спроможності засобів ЦЗ та засобів протипожежного захисту це їх здатність автоматично або під керуванням фахівця виконувати спеціалізовану роботу в умовах НС протягом визначеного часу із залученням ресурсів, що забезпечують його функціонування певний час. Спроможності основних засобів ЦЗ та засобів протипожежного захисту, що мають відповідні технічні характеристики і є важливими при виконанні робіт з ліквідації наслідків НС, повинні бути внесені до Каталогу спроможностей ЦЗ.

Спроможності засобу ЦЗ та засобів протипожежного захисту визначаються (деталізуються) тактико-технічними характеристиками, стандартами, інструкціями щодо застосування. Для оцінювання і порівняння спроможностей окремих засобів ЦЗ та засобів протипожежного захисту має бути створена відповідна база даних.

Висновки та напрями подальшого дослідження. Враховуючи вищевикладене, вважаємо за доцільне у процесі поступового переходу на відповідну методологію планування на

основі спроможностей при реагуванні на НС необхідно напрацювати та визначити єдину термінологію щодо спроможностей у сфері ЦЗ і ввести до глосарію. У подальшому, терміни щодо спроможностей ЦЗ повинні бути закріплені у нормативно-правових актах або в базових нормативних актах (стандартах).

Сучасна мова науки і техніки висуває до термінів певні вимоги. Основними з яких є: однозначність – термін має визначати тільки одне наукове або технічне поняття, а поняттю відповідає тільки один термін; системність – будь-який термін існує як термін тільки у певній терміносистемі. Поза її межами він стає звичайним словом.

Розроблена з урахування таких вимог термінологія сприятиме більш розбірливому підходу до розроблення показників та критеріїв для оцінювання спроможностей ЦЗ, дослідженню властивостей і вимог до спроможностей, їх систематизації за функціональним призначенням та науковому обґрунтуванню основних базових компонентів і функціональних груп спроможностей у сфері ЦЗ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 № 2469-VIII. *Голос України*, від 07.07.2018. № 122. // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (дата звернення : 10.08.2020).
2. Сурков О. О., Білик В. І., Рубан Д. В., Устименко В. В. Системний аналіз взаємозв'язку “спроможності”, “можливості” та “здатності” сил оборони. *Науковий часопис Академії національної безпеки*. 2017. № 3–4. С. 60–74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nivanb_2017_3-4_7 (дата звернення : 10.08.2020)
3. Про затвердження Порядку проведення огляду громадської безпеки та цивільного захисту Міністерством внутрішніх справ: постанова Кабінету Міністрів України від 22 травня 2019 р. № 507 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.08.2020).
4. Городнов В. П., Кириленко В.А., Репило Ю.Є. Підходи до визначення спроможності частин і підрозділів спеціального призначення військових формувань держави до виконання завдань за призначенням. *Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил*. Харків, 2011. № 1(27). С. 10–13. URL: <http://www.hups.mil.gov.ua/periodic-app/article/2788> (дата звернення 14.08.2020).
5. Леонтович С. П. Обґрунтування підходів до порядку інформатизації процесів організації оборонного планування на основі спроможностей. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. Київ, 2018. № 3(64). URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJR (дата звернення 14.08.2020).
6. Биченков В. В., Корецький А. А., Оксіюк О. Г., Вялкова В. І. Оцінювання спроможностей угруповань військ (сил) за функціональною групою “Застосування” DOI: 10.15587/1729-

- 4061.2018.142175.
7. Семененко В. М., Антоненко С. І., Мудрак Ю. М. Аналіз проблем організації та проведення огляду спроможностей в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. Київ, 2018. №3(64). URL http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJR (дата звернення 12.08.2020).
 8. Саганюк Ф. В., Павліковський А. К. Підходи щодо стратегічного планування розвитку спроможностей військ (сил) в секторі безпеки і оборони України. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. Київ, 2017. № 2. С. 24 – 29. URL : http://nbu.gov.ua/UJRN/Znpcvds_2017_2_6 (дата звернення : 12.08.2020).
 9. Рекомендації з оборонного планування на основі спроможностей в Міністерстві оборони України та Збройних Силах України. (12.06.2017р.) // Офіційний Вебсайт МО України / МО України. URL : http://www.mil.gov.ua/content/other/Recommendationson_CBP_120617.pdf (дата звернення : 14.08.2020).
 10. Військовий стандарт ВСТ 01.004.006-2017 (01) «Воєнна політика, безпека та стратегічне планування. Стратегічне планування розвитку спроможностей Збройних Сил України. Терміни та визначення». Управління стандартизації, кодифікації та каталогізації (від 28.04.2017 № 5). К. : МОУ, 2017.
 11. Калиненко Л., Слюсар А., Фомін А., Борисова А. Спроможності у сфері цивільного захисту. *Науковий вісник: цивільний захист та пожежна безпека*. №1(9).2020. С. 4-13. URL : <https://doi.org/10.33269/nvcz.2020.1.4-13> (дата звернення 25.12.2020) (дата звернення : 1.08.2020).
 12. Резнікова О. О., Войтовський К. Є. Лепіхов А. В. Національні системи оцінки ризиків і загроз: кращі світові практики, нові можливості для України: аналіт. Доповідь. За заг. ред. О.О. Резнікової. Київ. НІСД, 2020. // Офіційний Вебсайт НІСС / НІСС. URL : <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-07/dopovid.pdf> (дата звернення : 14.08.2020).
 13. Про затвердження Порядку проведення оборонного огляду Міністерством оборони: Постанова КМ України від 31 жовтня 2018 р. № 941 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/941-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення 14.08.2020).
 14. Іващенко А. М., Павліковський А. К., Сівоха І. М. Концепція оборонного планування на основі розвитку спроможностей: проблеми впровадження. *Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського*. 2017. № 3–4. С. 53–58. URL : <http://znp-cvds.nuou.org.ua/article/download/125516/119973> (дата звернення : 14.08.2020)
 15. Концепція розвитку сектору безпеки і оборони України: Указ Президента України від 14 березня 2016 року № 92 «Про рішення РНБО України від 4 березня 2016 року». // Офіційний веб-сайт Президента України / Президент України. URL : <http://www.president.gov.ua/documents/922016-19832> (дата звернення 20.10.2017).
 16. Єдиний перелік (каталог) спроможностей Міністерства оборони України та Збройних Силах України. Затверджено Міністром оборони України від 28.11.2017 р. Київ: МОУ, 2017. 356 с.
 17. NATO Defence Planning Process // Сайт. URL: https://www.nato.int/cps/ua/natohq/topics_49202.htm.

REFERENCES

1. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 21.06.2018 № 2469-VIII. Holos Ukrainy, vid 07.07.2018. № 122. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (data zvernennia 10.08.2020) [].
2. Surkov O. O., Bilyk V. I., Ruban D. V., Ustymenko V. V. Systemnyi analiz vzaiemozviazku “spromozhnosti”, “mozhlyvosti” ta “zdatnosti” syl oborony. *Naukovyi chasopys Akademii natsionalnoi bezpeky*. 2017. № 3–4. S. 60–74. URL:http://nbu.gov.ua/UJRN/nivanb_2017_3-4_7 (data zvernennia 10.08.2020)
3. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia ohliadu hromadskoi bezpeky ta tsyvilnoho zakhystu Ministerstvom vnutrishnikh sprav: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 22 travnia 2019 r. № 507. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/507-2019-%D0%BF#Text> (data zvernennia 14.08.2020).
4. Horodnov V. P., Kyrylenko V.A., Repylo Yu.Ie. Pidkhody do vyznachennia spromozhnosti chastyn i pidrozdiliv spetsialnoho pryznachennia viiskovykh formuvan derzhavy do vykonannia zavdan za pryznachenniam. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho universytetu Povitrianykh Syl*. Kharkiv, 2011. № 1(27). S. 10–13. URL: <http://www.hups.mil.gov.ua/periodic-app/article/2788> (data zvernennia 14.08.2020).
5. Leontovych S. P. Obruntuvannia pidkhodiv do poriadku informatyzatsii protsesiv orhanizatsii

- oboronnoho planuvannia na osnovi spromozhnosti. Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho. Kyiv, 2018. № 3(64). URL: http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJR (data zvernennia 14.08.2020).
6. Bychenkov V. V., Koretskyi A. A., Oksiiuk O. H., Vialkova V. I. Otsiniuvannia spromozhnosti uhrupovan viisk (syl) za funktsionalnoiu hrupoiu "Zastosuvannia" DOI: 10.15587/1729-4061.2018.142175.
 7. Semenenko V. M., Antonenko S. I., Mudrak Yu. M. Analiz problem orhanizatsii ta provedennia ohliadu spromozhnosti v Ministerstvi oborony Ukrainy ta Zbroinykh Sylakh Ukrainy. Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho. Kyiv, 2018. №3(64). URL http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJR (data zvernennia 12.08.2020).
 8. Sahaniuk F.V., Pavlikovskyi A.K. Pidkhody shchodo stratehichnoho planuvannia rozvytku spromozhnosti viisk (syl) v sektori bezpeky i oborony Ukrainy. Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhovskoho. Kyiv, 2017. № 2. S. 24 – 29. URL: http://nbu.gov.ua/UJRN/Znpcvsd_2017_2_6 (data zvernennia 12.08.2020).
 9. Rekomendatsii z oboronnoho planuvannia na osnovi spromozhnosti v Ministerstvi oborony Ukrainy ta Zbroinykh Sylakh Ukrainy zatverdzeni Ministrom oborony Ukrainy 12.06.2017 roku. URL : http://www.mil.gov.ua/content/other/Recommendationson_CBP_120617.pdf (data zvernennia 14.08.2020).
 10. Viiskovyi standart VST 01.004.006-2017 (01) «Voienna polityka, bezpeka ta stratehichne planuvannia. Stratehichne planuvannia rozvytku spromozhnosti Zbroinykh Syl Ukrainy. Terminy ta vyznachennia» / Upravlinnia standartyzatsii, kodyfikatsii ta katalogizatsii (vid 28.04.2017 № 5). – K. : MOU, 2017.
 11. Kalynenko L., Sliusar A., Fomin A., Borysova A. Spromozhnosti u sferi tsyvilnoho zakhystu. Naukovyi visnyk: tsyvilnyi zakhyst ta pozhezhna bezpeka. №1(9).2020. S. 4-13. URL : <https://doi.org/10.33269/nvcz.2020.1.4-13> (data zvernennia 25.12.2020) (data zvernennia : 1.08.2020)12. Reznikova O.O., Voitovskyi K.Ie. Lepikhov A.V. Natsionalni systemy otsinky ryzykiv i zahroz: krashchi sivitovi praktyky, novi mozhlyvosti dlia Ukrainy: analit. Dopovid. Za zah. red. O.O. Reznikovi. Kyiv. NISD, 2020. URL:<https://niss.gov.ua/sites/default/files/2020-07/dopovid.pdf> (data zvernennia 14.08.2020).
 13. Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia oboronnoho ohliadu Ministerstvom oborony: Postanova KM Ukrainy vid 31 zhovtnia 2018 r. № 941 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/941-2018-%D0%BF#Text> (data zvernennia 14.08.2020).
 14. Ivashchenko A. M., Pavlikovskyi A. K., Sivokha I. M. Kontsepsiia oboronnoho planuvannia na osnovi rozvytku spromozhnosti: problemy vprovadzhennia. Zbirnyk naukovykh prats Tsentru voienno-stratehichnykh doslidzhen Natsionalnoho universytetu oborony Ukrainy imeni Ivana Cherniakhivskoho. 2017. № 3–4. S. 53–58. URL:<http://znp-cvsd.nuou.org.ua/article/download/125516/119973> (data zvernennia 14.08.2020)
 15. Kontsepsiia rozvytku sektoru bezpeky i oborony Ukrainy: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 14 bereznia 2016 roku № 92 «Pro rishennia RNBO Ukrainy vid 4 bereznia 2016 roku». URL: <http://www.president.gov.ua/documents/922016-19832> (data zvernennia 20.10.2017).
 16. Yedynyi perelik (kataloh) spromozhnosti Ministerstva oborony Ukrainy ta Zbroinykh Sylakh Ukrainy. Zatverdzheno Ministrom oborony Ukrainy vid 28.11.2017 r. Kyiv: MOU, 2017. 356 s.
 17. NATO Defence Planning Process // Sait URL: https://www.nato.int/cps/ua/natohq/topics_49202.htm.

CIVIL PROTECTION CAPABILITIES: SEARCH FOR THE CONCEPTUAL APPARATUS

V.Korobkin, A.Slusary

Institute of Public Administration and Research in Civil Protection

KEYWORDS

analysis, regulatory framework, normative act, assessment, capability, terminology, formation, civil protection.

ANNOTATION

Emphasis is focused on the fact that Ukrainian legislation requires inspection and estimation of the state and readiness in security's components and protection sectors performance of task as intended. Based on the results of which conceptual documents on the development of the security's components and protection sector are developed and specified. Also measures at achieving the necessary capabilities to perform tasks as intended in the current and predicted security environment. This article analyzes normative acts and materials, theoretical researches to determine the essence of the concept of "capability" in civil protection, through their systematization by functional purpose. It was made a comparative analysis of documents adopted by the Ministry of Defense and the Ministry of Interior of Ukraine either identified types and requirements for capabilities, their functional groups. The main types of carriers of capabilities in the sphere of civil protection are proposed: emergency rescue formations - emergency rescue units, independent units, detachments, centers, fire and rescue units (units); governing bodies of the SES of Ukraine; means of civil protection and means of fire protection; systems: automated control of forces and means, situation data exchange, notification, resource management, etc., including relevant equipment and software. For the purpose of systematization by functional purpose, determination of the main basic components and functional groups of capabilities, the expediency of developing terminology for carriers of capabilities in civil protection, as basic structural elements, is substantiated. The definitions of the term "emergency rescue capability", "emergency rescue officer's capability" and "civil protection and fire protection capability", which are detailed in tactical and technical characteristics, standards, instructions for use.

ВОЗМОЖНОСТИ В СФЕРЕ ГРАЖДАНСКОЙ ЗАЩИТЫ: ПОИСК КАТЕГОРИАЛЬНО-ПОНЯТИЙНОГО АППАРАТА

В. Коробкин, А. Слюсар

Институт государственного управления и научных исследований по гражданской защите

KEYWORDS

анализ, определение, нормативный акт, оценка, возможность, терминология, формирование, гражданская защита

ANNOTATION

Приведен анализ нормативных актов, теоретических и прикладных исследований по определению сущности понятия «возможности» в сфере гражданской защиты. Определены основные носители «возможностей». Для оценки «возможностей» предложены определения «возможности аварийно-спасательного формирования», «способность работника подразделения», указаны требования к «возможностям средств гражданской защиты и средств противопожарной защиты»